

ФЕНОМЕН МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ РАУЛЯ ЧІЛАЧАВИ В УКРАЇНСЬКОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

У сучасному українському художньому дискурсі певне місце займає літературна творчість поета Рауля Чілачави. Цікаво розглянути феномен структури мовної картини світу, презентованої в українських поетичних текстах митця.

Римування в його поезіях часто вибудовується на мовній асоціації, обігруванні співзвуччя двох мов – української і грузинської, які одночасно присутні у свідомості поета і які становлять два тексти-світи, що весь час діалогізують між собою, створюючи третій – художній світ українського тексту, крізь який проглядає мовний світ грузинської культури. Така взаємодія двох світів в одній особі є, на нашу думку, виявом інтертекстуальності в широкому розумінні цього поняття як поєднання двох кодів національних культур в одному художньому тексті. Грузинські лексеми в українських віршах Р. Чілачави стають інтертекстуальними елементами, вводять читача в контекст грузинської культури, сприяють міжкультурній комунікації в рамках українського художнього дискурсу.

Презентуючи українському читачеві свою вітчизну, поет уводить у текст вірша грузинську лексику, римуючи її з українською: міжмовні омоніми – *дол.* -- *долі, надія – іа* (*долі* – музичний ударний інструмент; *іа* – фіалка, перше слово в грузинському букварі):

*Край коханий,
Край грузинський,
Там, де ріки буйноводі,
Там, де море й гори сині,
Де лоза безсмертна родить
І одвік живуть грузини, –
Там мій край, вітчизна мила,
Джерело моєї долі...
Розправля дитинство крила.
Під дзвінкі удари **долі**
Я расту й росте надія,
Серце радістю сповите,
Як схлюся сам над «**іа**» [1, 79].*

Одним із видів інтертекстуальності є варіації на тему претексту. Уже в підзаголовку вірша є вказівка на інтертекстуальність, на те що він є результатом узаємодії з претекстом.

*У веселої бабусі (Варіації на теми грузинського фольклору)
У веселої бабусі мишенята ниву жнуть.
Леви тиграм і тигрицям перевесла подають,
Деви в воза упряглися – і снопи рушають в путь,
На току вмостились круки, зерна пильно стережуть.
Ведмежата з лантухами вирушають у засік,
До млина вовків послали – не діждеться пекар їх.
Дрізд з дровами забарився – здійняла сорока крик,
Лаваші давно спеклися, черешневий плеться сік [1, 80].*

Грузинські лексеми, уведені автором у текст вірша-варіації, привертають увагу читача своєю екзотичністю. Поет подає їх переклад (*дев* – казковий велет, *лаваші* – грузинський хліб), у такий спосіб відбувається прилучення українського читача до світовідчуття і творчості грузинського народу, тобто ці лексеми виконують роль лінгвокультурного коду.

Іменні алюзії – власні назви (власні імена відомих у грузинській культурі людей, культурознакові топоніми) наповнюють український текст інформацією з фонду культури іншого народу. Вони є інтертекстемами, які виконують референтну функцію:

Ми купували диню на базарі,
Пахтіла сходом запашна трава.
Хоч вуликом гуділа голова,
Ми все ж пішли до скарбів **Опізарі** [1, 50].

Ні, не кажи, що все було намарне,
В душі веселий вітер не буяв.
Я впевнений, ще сниться небу яв,
Як благодать сходила на **марані**

Як сталь кресав з підків своїх **Мерані** [1, 44].

Належне місце в українському художньому дискурсі займають також переклади Р. Чілачави українською з грузинської. Це твори відомих грузинських поетів Галактіона Табідзе, Давида Гурамішвілі, Іраклія Абашидзе та багатьох інших, з якими, завдячуючи перекладам Чілачави, може ознайомитися український читач. Він також наповнює грузинський художній дискурс перекладами творів українських письменників, зокрема Т. Шевченка, сприяючи наближенню національних культур, єднаючи духовні світи двох народів.

Феномен творчості поета Рауля Чілачави, на наш погляд, має інтер-текстуальне підґрунтя, бо живиться його творчість культурами, у тому числі й літературою, двох народів, поповнюючи обидві своїми художніми текстами.

Література:

1. Чілачава Рауль. Дві столиці: Українська творчість грузинського поета. Поезії. Переклади. Маргіналії. Есе. Монографії. – К., 2002.